

Nr 5

Av herr Ohlin m. fl., om höjning av den övre åldersgränsen för rätt till allmänt studiebidrag, m. m.

(Lika lydande med motion nr 6 i Första kammaren)

Allmänt studiebidrag utgår med 50 kronor per månad under läsåret till elever i det allmänna och yrkesutbildande skolväsendet. Bidraget erhålles för tid fr. o. m. kvartalet efter det, varunder eleven fyller 16 år, t. o. m. det kvartal, under vilket han fyller 18 år, och förutsätter att utbildningen är minst fyra månaders heltidsundervisning.

När det allmänna studiebidraget infördes år 1957 skedde det under motivering att kraven på en demokratisering av utbildningen och på en utjämning av barnkostnaderna härigenom bättre skulle tillgodoses. Redan när bidraget infördes erinrade vi om att många som i och för sig kunde anses berättigade till bidraget skulle gå miste om det, eftersom den övre åldersgränsen vid 18 år hade satts för lågt. Denna åldersgräns, som överflyttats från de före 1948 gällande reglerna för barnavdragen vid beskattningen, torde ha bestämts med hänsyn till att barnen under tidigare decennier brukade försörja sig själva när de nått 18-årsåldern. I dagens samhälle med expanderande utbildningsväsen utgör denna ålder inte någon realistisk gräns mellan utbildning å ena sidan samt förvärvsarbete å den andra för ett växande antal familjer och ungdomar.

I de likalydande motionerna I: 332 och II: 405 vid 1962 års riksdag yrkade vi att den övre åldersgränsen för rätt till allmänt studiebidrag skulle höjas från nuvarande 18 till 20 år. Som motivering för denna reform anförde vi, att 20-årsåldern, som för närvarande är genomsnittsålder för studentexamen, bättre passar med nuvarande utbildningsförhållanden än 18-årsåldern.

En höjning av åldersgränsen till 20 år skulle innebära att försörjningsbördan för många familjer med studerande barn skulle lättas och att rekryteringen till högre studier skulle stimuleras inte minst bland barn till föräldrar med lägre inkomster.

I anledning av de nämnda motionerna vid föregående års riksdag tillsattes en utredning med uppgift att företaga en översyn av bestämmelserna rörande allmänna studiebidrag och annan studiehjälp vid gymnasier, yrkeskolor och liknande utbildningsanstalter. Denna utredning pågår för när-

varande. Enligt vår uppfattning bör detta förhållande inte hindra att en reform innebärande en höjning av den övre åldersgränsen för rätt till allmänt studiebidrag från 18 till 20 år omedelbart genomföres. Detta motive-
ras dels av angelägenhetsgraden beträffande reformen, dels av att en höjning av åldersgränsen inte kan anses binda den sittande utredningen. Denna har nämligen enligt sina direktiv att utgå ifrån att den nuvarande studie-
hjälpens huvudsakliga utformning skall ligga till grund för ett framtida system. Av ovannämnda skäl upprepar vi vårt yrkande från föregående års riksdag.

Liksom i fjol hemställer vi, att gränsen knytes till den termin i stället för som enligt gällande regler till det kvartal, varunder eleven passerar den övre åldersgränsen. Därigenom skulle administrationen av de allmänna studiebidragen åtskilligt förenklas.

Med ledning av senast tillgängliga uppgifter kan antalet elever i åldrarna 18—20 år, som för närvarande bedriver studier vid skolor eller kurser till vilka statlig studiehjälp kan utgå, beräknas till ca 45 000. Genomsnittslängden på dessa kurser är per läsår 7,5 månader, varför kostnaden för reformen kan förväntas bli ca 17 milj. kronor.

Den höjda åldersgränsen bör tillämpas fr. o. m. ingången av år 1964. Anslaget till studiebidrag för budgetåret 1963/64 bör därför höjas med 8,5 milj. kronor.

En svaghet i gällande bestämmelser för det allmänna studiebidraget är att kretsen av bidragsberättigade inte omfattar elever vid enskilda skolor. Ätminstone i de fall privatskolorna äger åtnjuta statsbidrag och således bedriver en med de offentliga skolorna likartad undervisning synes skäl föreligga att medgiva eleverna rätt till allmänt studiebidrag. För detta talar icke minst att eleverna i fråga ofta genom kommunala beslut har rätt till fria skolmåltider och fria läroböcker, såsom fallet är t. ex. i Stockholm. Genom att antalet elevplatser i de allmänna skolorna icke utbyggs tillräckligt och understiger efterfrågan måste många sökande avvisas. De enskilda skolorna utgör då ett oundgängligt komplement till de allmänna skolorna. Att mot sådan bakgrund inte ge elev i enskild skola rätt till samma studiestöd som tillkommer elev i allmän skola uppfattas med skäl som orättvist av berörda elever och föräldrar. Vi föreslår att pågående utredning om studiebidragen får tilläggsdirektiv med den innebörden att frågan om allmänna studiebidrag och övrig studiehjälp till elever vid enskilda skolor skall tas upp till prövning.

Under hänvisning till vad ovan anförts hemställer vi,

att riksdagen måtte besluta

dels att den övre åldersgränsen för rätt till allmänt studiebidrag höjes så att det skall utgå till och med den ter-

min, varunder eleven fyller 20 år, att tillämpas fr. o. m. den 1 januari 1964,

dels att Kungl. Maj:t bemyndigas utfärda härför erforderliga författningsändringar,

dels att i anledning därav under åttonde huvudtiteln till studiebidrag och stipendier för budgetåret 1963/64 anvisas ett med 8,5 milj. kronor förhöjt förslagsanslag om sammanlagt 149,5 milj. kronor,

dels också att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om sådana tilläggsdirektiv för utredningen rörande studiehjälpen vid gymnasier, yrkesskolor m. fl. läroanstalter att frågan om allmänna studiebidrag och annan studiehjälp till elever vid enskilda skolor tas upp till prövning i utredningen.

Stockholm den 15 januari 1963

Bertil Ohlin

Gustaf Kollberg

Bertil von Friesen

Henning Gustafsson

Brita Elmén

i Skellefteå

Nr 6

Av herr *Gustavsson* i Alvesta m. fl., *angående vattenfallsstyrelsens högspänningstaxor.*

(Lika lydande med motion nr 7 i Första kammaren)

Vattenfallsstyrelsen har bekantgjort, att styrelsen beslutat ändra de hittills tillämpade högspänningstaxorna och sätta nya taxor i kraft med verkan från den 1 januari 1963. Alltsedan 1930-talet har högspänningstaxorna till sin konstruktion varit i princip desamma. De förändringar i elkraftens kostnads- och marknadsförhållanden, som inträffat särskilt under senare år, har medfört att taxorna alltmer kommit att avvika från självkostnaderna för olika abonnenttyper. De nya taxorna har därför omkonstruerats för bättre anpassning till självkostnaderna för olika abonnentgrupper. Samtidigt har en sänkning av avgifterna genomförts, varför vattenfallsstyrelsens ca 1 100 högspänningsabbonenter kan räkna med en minskning av elkraft-